

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSIRERADT

MAGASIN

PARTI AF STATSFORSEN I INDALSÄLFVEN, NÄRA BISPGÅRDEN. — AMATÖRFOTO.

11TE ÅRG.

DEN 21 AUGUSTI 1910.

NO 47.

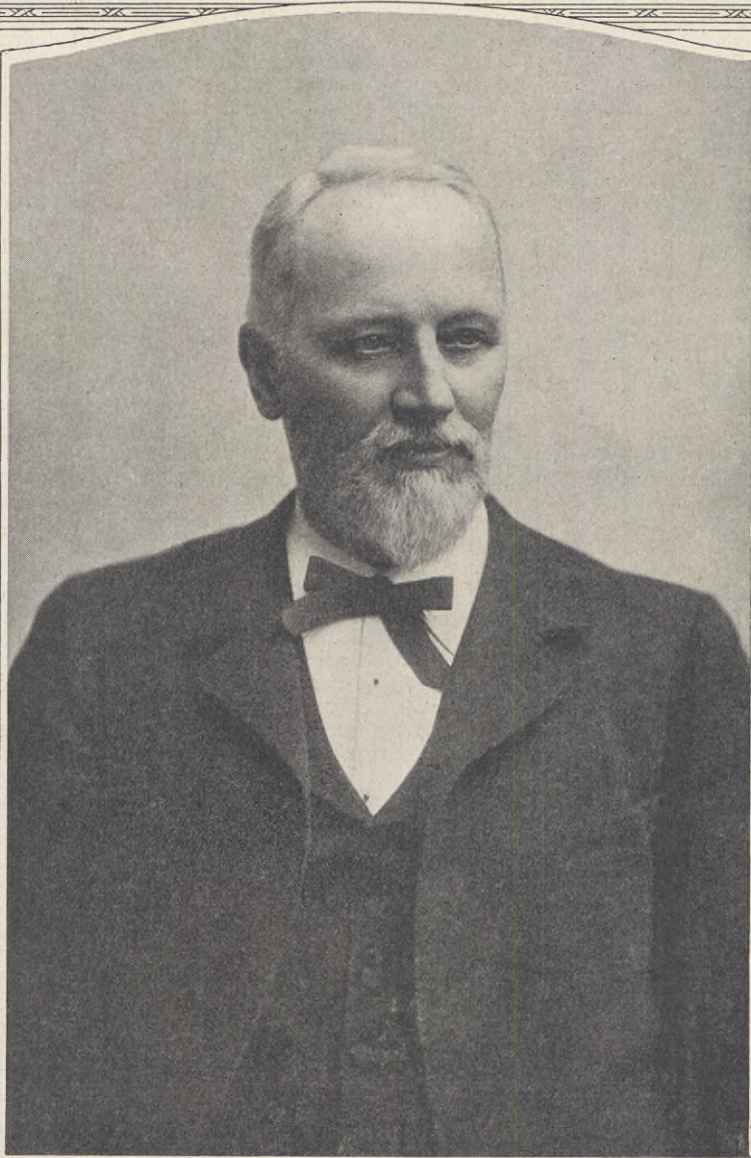

Foto. Rosén, Sthlm.

Kitché: Bengt Skjöldebrand.

J. J. Lyttman

I. A. LYTTKENS.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Tullverket och posten, järnvägarne och telegrafan, statsdomänerna och handeln ha hvar sin generaldirektör. Jordbruket och de allmänna läroverken ha ännu öfverdirektörer att jämte bisittare i vederbörande styrelser tillgodose sina intressen. *Folkskolan* däremot har hittills i den svenska centralförvaltningen bara ett kansliråd som målsman för sina och de svenska barnens intressen. Men vi borde likväl icke säga "bara". Målsmannens värde bestämmes icke af ämbetets rang eller titel, utan af ämbetsinnehafvarens personlighet. Så länge målsmannen heter I. A. Lyttkens, är den svenska folkskolan afundsvärd.

Ivar Adolf Lyttkens är född den 19 januari 1844 på Börringe i Skåne, där hans fader, den sedermera som framstående riksdagsman bekante Ivar Lyttkens, då hade anställning som inspektör. Modern var Eva Olava Gustafva Rudbeck, en ättling af den berömda gamla danska (sönderjydska) släkt, hvilken under den svenska storhetstiden bl. a. skänkte Uppsala universitet två af dess mest berömda vetenskapsmän och den svenska kyrkan en af dess mest framstående styresmän, den särskildt om det svenska gymnasiet så högt förtjänte Johannes Rudbeck. Redan vid sex års ålder fick Ivar Adolf emellertid följa med till Halland, där fadern 1850 inköpte Skedala egendom, och åtnjöt sedan skolundervisning först i folkskolan och därefter vid Halmstads lägre samt Göteborgs högre elementarläroverk, tills han i maj 1862 blef student i Lund. Här aflade han 1867 filosofie kandidatexamen och promoverades följande år vid universitetets jubelfest till fil. doktor på en afhandling om skelettet och muskulaturen hos hummern, hvarpå han 1870 förordnades till docent i zoologi därstädes och biträdde vid den zoologiska undervisningen som amanuens vid zoologiska institutionen. Samtidigt ägnade han sig emellertid åt läroverksundervisningen i sitt ämne — han var adjunkt vid Lunds katedralskola — och utgaf 1875 en mycket använd "Naturlära för elementarläroverken".

Följande år kallades han emellertid att helt ägna sig åt undervisningsväsendet, i det han då utsågs till folkskoleinspektör vid Norrköpings folkskola. I öfver ett kvartsekel innehade han denna befattning, som han utöfvade med den framgång, att nämnda folkskola inom kort fick förtjänt rykte om sig att vara en mönsterfolkskola. Lyttkens var härvid icke blott den kraftfulla organisatören, utan äfven den varmt intresserade uppfostraren, som i synnerhet ifrade för att det personliga — hos lärjungen icke mindre än hos läraren — skulle komma till sin rätt. "Endast en personlighet", har han en gång yttrat, "endast en individualitet, en karaktär kan låta ett hjärta verka på ett hjärta, endast personligheten kan rätt fostra, endast den personliga karaktären kan bilda och utveckla karaktärer". Därför står det som en hufvudsak för honom, att lärarne skola hafva den själfständighet i sitt kalls utöfning, att hvar och en lärare med rätt kan säga: "*min* skola" och med kärlek och intresse arbeta på sin skolas utveckling. Ty, har han sagt, endast därigenom kan skolan rätta sig efter hvarje barns behof och anlag, så att just barnens natur blir bestämmande för så väl formen som innehållet vid undervisningen och uppfostran. Men samma personliga själfständighet skall tillkomma äfven de särskilda skoldistriktens ledning: "Endast därigenom kan folkskolan lämna sig efter de kraf, som samhället ställer på den, tillgodose de mångskiftande samhällsolikheterna samt möjliggöra, att undervisning och fostran sker ej för skolan, utan för lifvet. Och endast därigenom kan folkskolan komma att bereda och fordra, att ett rätt förhållande åstadkommes mellan landets

olika undervisningsanstalter, så att hela undervisningsväsendet blir ett organiskt helt, med fullt medvetet samband och ändock personlig frihet och själfständighet för hvarje skolart."

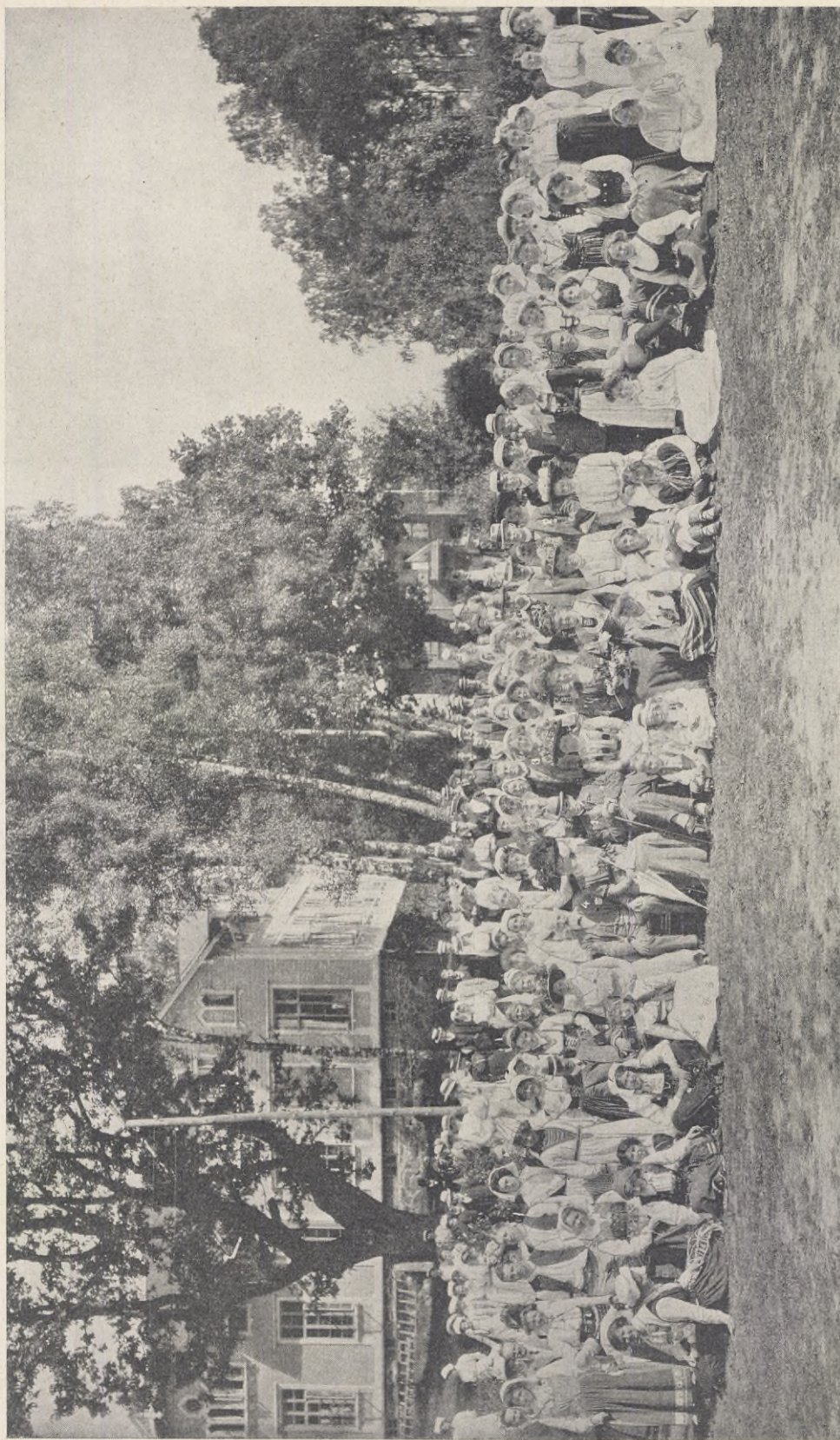
Det är icke att undra på, att Lyttkens med detta program icke blott förvärfvade sig det varmaste erkännande inom det samhälle, där han närmast verkade, och inom dess lärarekår, utan äfven togs i anspråk af ecklesiastikdepartementet för de mångahanda utredningar och arbeten, som för skolans räkning åligger detsamma. Han kallades till medlem af de flesta kommittéer, som hade att granska folkskolans läroböcker samt omarbete normalplanen för densamma och folkskolans läsebok, och det var därför ingen främling som tog sitt inträde i departementet, då han den 28 juni 1901 utnämndes till Carl Vilhelm Kastmans efterträdare som kansliråd och chef för folkskolebyrån. Denna utnämning hälsades ock med glada förhoppningar af alla skolans vänner, förhoppningar, som ej heller kommit på skam, när man betraktar den rika utveckling, den svenska folkskolan under de sedan dess tilländalupna nio åren i skilda hänseenden genomgått, en utveckling, hvars förnämsta märkesstenar äro lärarnes löneroglering 1906, initiativet till folkskoleseminariernas reformering genom tillsättning af kommittén samma år samt de kommunala mellanskolornas upprättande år 1908. Att närmare bestämma kanslirådet Lyttkens' andel i dessa och andra folkskolereformer under samma tid, låter sig på grund af arten af hans ämbetsbefattning icke göra. Men att den varit betydande, därom kan intet tvifvel råda.

Bredvid sin ämbetsbefattning har Lyttkens funnit tid öfrig äfven till fortsatt vetenskaplig verksamhet, ehuru på ett annat område än det ursprungliga eller åtminstone på ett område endast på gränsen till detta. Tillsammans med docenten, sedermera professorn F. A. Wulff i Lund har han nämligen utfört viktiga utredningar af frågor rörande modersmålets ljudlära och rättskrifning, hvilka satt frukt i arbeten sådana som "Svenska språkets ljudlära" (1885), "Om samhörighet och dess förhållande till ljudenlighet" (1886), "Metodiska ljudöfningar" (1889) samt "Svensk uttalsordbok" (1889-91). På grundval af dessa vetenskapliga utredningar ha de båda författarne gjort två synnerligen betydande inlägg i rättsstafningsfrågan: det första redan 1885 i broschyren "Förslag till ändringar i svenska språkets rättskrifning", det andra 1898 i broschyren "Bort med stumma tecken!", i hvilken de hissade fanan för den rörelse, som vann en partiell seger genom den af dr Fridtjuf Berg genomförda stafningsreformen, men som äfven i ännu icke förverkligade delar tvifvelsutän uppställt ett framtidsmål, hvars uppnående endast är en tidsfråga, grundadt som det är på den sunda princip, som finnes nedlagd i det motto, författarne ur en språkforskaren Sven Hofs skrift från 1750 valt för sin sista skrift: "Konsten att skriva och läsa bör göras så lätt, som någonsin möjligt är".

Af allmänna uppdrag som Lyttkens innehaft må nämnas ett mångårigt ledamotskap af Norrköpings stadsfullmäktige. Dessutom har han vid 1893 och 1898 års kyrkomöten varit lekmannaombud för Linköpings stift, hvarvid han bl. a. uttalat vissa önskemål i afseende på katekesundervisningen, som ej syntes honom tillräckligt tillgodose de olika åldrarnas fattningsförmåga. Man kan väl ock betrakta honom som en af de drifvande krafterna i de pågående sträfvanena att erhålla en förbättrad lärobok i kristendomskunskap.

DET ENGELSKA KOMMUNALBESÖKET.

HVAR 8 DAG

Foto, Jönsson, Göteborg.

DE ENGELSKA KOMMUNALMÄNNEN MED DAMER VID NÄÅS. 1. Mr Thompson, 2. Grossh, Axel Carlander, Göteborgs stadsfullmäktiges ordf. 3. Institutets föreståndare dr Rurik Hölm. 4. Mr Shepheard.

Den *deputation från Londons County Council*, som på inbjudan gästade Stockholm och Göteborg, anlände den 8 aug. till sistnämnda stad (från Stockholmsbesöket återgäls foto i föreg. nr.), där främlingarna dröjde i trenne dagar, hvilken

tid de kunde synnerligen väl utnyttja, tack vare det uppgjorda programmens förtäflighet. — Bl. a. medhans ett besök vid Abrahamssonska stiftelsen å Nääs, där kursdeltagarna och traktens befolkning lifligt hyllade de gästande.

KRONPRINSESSAN VICTORIAS KUSTSANATORIUM INVIGDT.

Kronprinsessan Victorias kustsanatorium vid Skelderviken invigdes högtidligen den 11 aug., i närvaro af kronprins Gustaf Adolf och Kronprinsessan Margareta.

Det nya sanatoriet har rikligt utrymme för 160 barn, är utrustadt som ett modernt lasarett och afsedt för behandling af bentuberkulos eller s. k. kirurgisk tuberkulos.

Upprinnelsen till det ståtliga kustsanatoriet kan dateras till den 15 juni 1900, då vid Engelholms hamn (Skelderviken) en liten sommarkoloni på 10 barn kom till stånd; sedan följde utvidgningen — först byggdes en, sedan

Foto, Mathson Engelholm. Kliché: Bengt Silfverparra.
Öfverst: EXTERIÖR. Mellerst: KRONPRINS GUSTAF ADOLF OCH KRONPRINSESSAN MARGARETA BLAND SANATORIETS SKYDDSLINGAR INVIGNINGSDAGEN. Nederst: INTERIÖR.

ännu en paviljong på Vejbystrand vid Barkåkra, och början var gjord till ett verkligt sanatorium. — Byggnadsfonden hade anskaffats på en Malmöbazar under dåvarande kronprinsessan Victorias beskydd.

Till den tredje och största, nu fullbordade paviljongen har riksdagen lämnat anslag på 200,000 kr. — Framlidne grosshandlanden Danelius donerade 100,000 kr. för ändamålet; åboarna i Vejby hade skänkt byggnadsplats, många enskilda ha lämnat bidrag; och likaså ha Kristianstads, Malmöhus och Hallands läns m. fl. landsting lämnat anslag till driften.

FRÅN GRUNDSTENSLÄGGNINGEN TILL ETT MOZARTHUS I SALZBURG: Kammarsångerskan fru Lilli Lehmann slår de tre hammarlagen.

Närmast med anledning af grundstensläggningen till ett *Mozarthus* har nyligen i Salzburg firats en stor *Mozartfest*. Vid de operaföreställningar och konserter, som därvid gäfvos, bidrogo sådana konstnärer som Lilli Lehmann, Geraldine Farrar, Frieda Hempel, Henri Marteau o. a. till ett fulländadt utförande af den store kompositörens odödliga verk.

*

Den 7 augusti aftäcktes högtidligen å Stockholms Norra kyrkogård den *grafvård*, som Sveriges allmänna folkskolläreförening låtit resa till minne af den hädangångne framstående skolmannen och riksdagsledamoten *Emil Hammarlund*.

Den ståtliga minnesvården består af en 4 meter hög bautasten af råhuggen, röd granit med porträttplacett i brons, modellerad af skulptören Sven Andersson. På vården äro ristade orden: Emil Hammarlund 1853—1910, samt därunder: Sveriges allmänna folkskolläreförening reste vården.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kitché: Bengt Silfverparre.

GRAFVÅRDEN ÖFVER EMIL HAMMARLUND AFTÄCKES.

H. & Da STOCKHOLMSFOTOGRAF

I SKEPPSHOLMSKYRKAN.

Kliché - Ken. A.-B. Bengt Skjerveparre Sklm—Gbg.

Representanter i tusental för de danska, norska och finska lärarekåren ha varit samlade i Stockholm för att tillsammans med sina svenska kolleger deltaga i det *sjunde nordiska skolmötets* förhandlingar.

Det är ett rikt utbyte af erfarenheter mötesdeltagarna här kunnat göra och i verkligheten gjort. De många innehållsrika diskussionerna, de ofta mycket

värdefulla föredragen, allt sammanställt med det flitiga besökandet af allt vid mötet som varit värdt att se och höra, borgar härför. Och förvisso icke mindre gifvande torde den själffallna följd af denna stora lärare- och lärarinnensammankomst vara, hvilken är den så att säga icke officiella delen — den personliga samvaron mötesdeltagarna emellan.

H. & Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

NÅGRA MÖTESDELTAGARE: Fr. v. t. h.: fröken Ida Wigelius, Finland; justitsraad F. Thomassen, Danmark; öfverlärare Th. Bottaas, Norge; Öfverlärare Lidman, Sverige; pedagogie professorn Wald. Ruin, Finland.

Kliché ; Ken. A.-B. Bengt Skjerveparre Sklm—Gbg.

Öfre bilden:
LEDARE FÖR
SKOLMÖTET
Fr. v. t. h. prof.
Ræder, Norge,
prof. v. Schéele,
prof. Tuxen, Dan-
mark, läroverks-
rådet Lagerstedt,
rektor Odhner.

*

Nedre bilden:
SKOLMÖTETS
AFSLUTNING:
Prof. v. Schéele
talar å Skansen.

H. 8 D 4 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfversparre

Hufvudstadens nyaste skolhus är nu färdigt. Det är den stora folkskolebyggnaden mellan Västmannas och Dalagatorna, afsedd för 2300 skolbarn, och i uppförande och inredning betingande en total kostnad af c:a 1 $\frac{1}{4}$ miljon kr. Det är en fullt modern mönsterskola, och åtskilliga märkliga nyheter har man där tillgodogjort sig. Klassrum och salar äro i öfverensstämmelse med senaste pedagogiska kraf. En alldeles speciell anmärkningsvärdhet är vidare det nya uppvärmnings- och ventileringssystemet, med värmelementen inmonterade i särskilda skåp, därifrån de automatiskt frånkopplas, så snart lämplig rumstemperatur uppnåtts.

Arkitekt har den bekante skolbyggnadskonstruktören Georg Nilsson varit.

H. 8 D 4 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DEN NYA FOLSKOLEBYGGNADEN MELLAN VÄSTMANNAS- OCH DALAGATORNA I STOCKHOLM.

Kliché: Bengt Silfversparre.

”Det brittiska väldet ser sina talrika och hittills nästan obesegrade flottor behärska alla haf. Det ryska med 40 millioner invånare sträcker sig från Torneå till Donaus utlopp. Det franska foederations- och allians-systemet innefattar västra Europa, från Ocean till Niemen, från Nord-Cap till Calabrien. Frankrike, med 42 millioner invånare, utgör medelpunkten; de närmast kringliggande stater utgöra med detsamma ett gemensamt helt, förmedelst ett foederativt förbund, och de aflägsnare hafva ingått allianser, som jämte familjeband eller ländernas naturliga läge och statsintressen äfven fästa dem vid det allmänna förbundet.

”Sverige befinner sig omgifvet af alla tre de nu uppräknade Europas största makter. Öster- och Nordsjön gör det till gränne med Hafs-Härskaren; i Östern är det efter årstiderna mer och mindre sammanhängande med Ryssland; i väster och söder gränsar det till Danmark, som utgör del af Continental-förbundet.

”Med 2 millioner invånare och ett sådant läge, kan det omöjliga hoppas att i längden bibehålla en sådan fullkomligt oberoende yttre själfständighet, som de mindre stater under förra jämvikts-systemet ägde och då kunde bibehålla. Denna sanning är högst oangenäm, men dess ovedersäglighet tyvärr af exempel klarligen bevist. Mätte andra staters missöden, och de spillror vi själfva lämnat i det olyckliga skeppsbrott, hvarifrån storhjärtade och redlige män oss räddat, blifva varnande vinkar, att ej ånyo med samma fördomar och Europas ställning kasta oss i samma och kanske ännu större olyckor.”

I denna tröstlösa teckning af Sveriges yttre läge sökte generaladjutanten G. V. af Tibell bakgrunden, då han den 21 augusti 1810 manade det svenska riddarhuset att bifalla propositionen om utkorande af Hans Furstliga Höghet *Johan Baptist Julius Bernadotte*, furste af *Ponte-Corvo*, till Sveriges kronprins. Svårligen kunde ett lämpligare tillfälle yppa sig, sade han, att med mera värdighet och fördel ingå i det politiska system vi måste omfatta än förmedelst utväljandet af en fransk furste till rikets tronföljare. ”Ingen hemgift kan blifva viktigare för Sverige än den han medförer, nämligen säkerheten att rikets själfbestånd, heder och välgång skall utgöra ett både stats- och personligt intresse för franska kejsarhuset, hvilket i Sveriges styrka och tillväxande krafter skall anse sina egna i samma mån tillväxa. — — — Ankomsten af en fransk furste till rikets tronföljare, omgifven af den glans, som pryder *Napoleons* hjältar, skall lifva allas sinnen och väcka ett nytt hopp för framtiden samt ingifva ett odeladt förtroende om kraften och förmågan att utföra hvad den bepröf-

MARSKALK BERNADOTTE, furste af Pontecorvo.
Det s. k. Örebroporträttet, visadt för valmännen vid 1810 års riksdag.

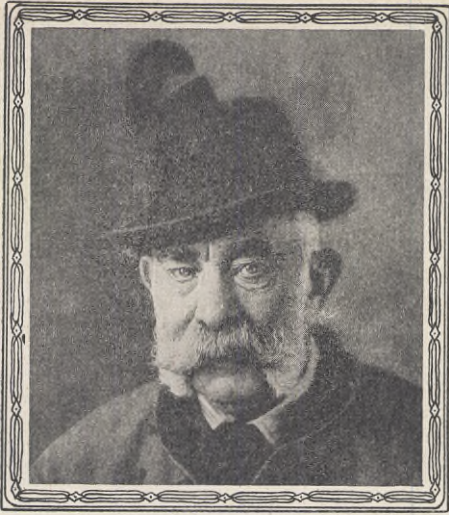
vade erfarenheten uttänker och bereder. Allas tankar skola då förenade vändas till ett gemensamt mål: att med enig manna-kraft upplyfta vårt fädernesland till den högre bestämmelse, *Napoleons* intresse lika kraftigt som vårt eget fordrar att vi skola ernå.”

Det var som man ser icke den nationella själfkänslans språk, som med enhällig ständerröst kallade Carl Johan, advokatsönnen från Pau, soldaten, som af egen kraft med förtjänstens rätt tillkämpat sig fältmarskalksstafven och furstetiteln, att intaga Vasars och Carlars ärevördiga tron. Lyckligtvis var i de breda lagren valmotivet ett annat. Där fäste man sig icke vid håg- och dådlöshe- tens småsluga motiver, där hänfördes man af tanken på att åter få den sunda manna-kraft i regeringens spets, som man icke skådat där, sedan den ödesdigra kulan fullgjort sitt värf i Fredrikshalls löpgraf. Där rycktes man med af tanken

att ånyo, som då den svenska nationalstaten grundades, få en man ur folket i spetsen för folket, i den inre känslan af, att så och icke annorlunda skulle folkets kraft pånyttfödas. Man hade ännu en gång fått nog af oldenburgares och holstein-gottorpare osunda blod. Kom den nye fursten denna gång utifrån, hvad mera? Man lefde i det tidevarf, då man ännu drömde om ett landsmanskap på den nya frihetsmännisklighetens af inga nationella skrankor söndrade grund.

Det århundrade, som sedan den minnesvärda augustidagen 1810 förflutit, har kommit de storpolitiska beräkningarna på skam, men gjort folkinstinktens slagruta rättvisa. Sverige blef ingen vasallstat i det napoleonska världsväldet, som man ömsevis fruktat och hoppats, utan kom under den nye furstens ledning att uppfylla den högre bestämmelse, hvartill det af begynnelsen synes utkoradt, genom att ännu en gång på Tysklands slätter föra till seger folkens sak. Under hägnet af Carl Johans och hans ättlingars milda styrelse har Sverige inom sin egen gräns genom fredlig id eröfrat Finland åter. Den förening mellan den skandinaviska halföns länder, Carl Johan byggde, har åter fallit sönder. Men dessförinnan hade den fullgjort sitt världshistoriska värf, som intet annat var, än det sonen uttalade i orden, att krig mellan Nordens brödrarfolk hädanefter äro en omöjlighet.

Gustaf Vasa grundade den svenska staten, Carl Johan har befäst den. Världsriken må bildas och världsriken falla sönder: den svenska staten skall stå fast, så länge konung och folk i endräkt därom slå värn.

FRANZ JOSEF, kejsare af Österrike, konung af Ungern, fyllde den 18 augusti sitt åttionde år, på sin födelsedag varmt firad och hyllad af de många olika folkslagen i sitt mäktiga rike. (Efter förut ej reproduceradt portr. af kejsaren i jaktkostym)

FURST NIKOLAS I, MONTENEGROS HÄRSKARE, SOM NU LÅTIT PROKLAMERA SITT FURSTENDÖME SOM KONUNGARIKE.

FURSTINNAN MILENA, NU DROTTNING AF MONTENEGRO.

Efter porträtt.

I dessa dagar har det lilla furstendömet *Montenegros* regent, furst Nikolas (Nikita), firat femtio-årsdagen af sitt regeringstillträde, och samtidigt därmed har han förverkligat sin länge närda önskan att låta utropa sig till konung. Furstens regering under de 50 år, han suttit på tronen, har varit mycket lyckosam för hans tappra, frihetsälskande folk

Efter fotograf.

DEN UTOMORDENTLIGA ENGELSKA AMBASSADEN, som nu för konung Gustaf framburit det officiella budskapet om konung Edward VII:s fränfalle och konung Georg V:s tronbestigning. Ambassadens medlemmar äro (efter rang): 1. Öfverhofstallmästaren earl of Granard. 2. Generallöjtnanten sir Archibald Hunter. 3. Lord Herschell. 4. Kommendörkaptenen the Honourable H. Wood. 5. Sekreteraren i brittiska utrikesministeriet mr G. Villiers.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Sklm—Gbg.

PORTRÄTT OCH BILDER FÖR DAGEN.

Bl. 8 DA STOCKHOLMSFOTOGRAF
EARL OF GRANARD, chefen för den utomordentliga engelska ambassaden, vid ankomsten till Stockholm. Vid hans sida öfverstien frih. Fock (i uniform). Se äfven föreg. sid.

FRÅN VÄRLDSKONGRESSEN I BERLIN FÖR FRI KRISTENDOM: En krans nedläggdes å Luthers staty.

Till den Femte världskongressen för fri kristendom, som nu hållits i Berlin, hade representanter för så godt som alla länder och konfessioner infunnit sig. Icke blott teologer, utan ock lekmän, icke endast män utan äfven kvinnor hade här kommit tillsammans för att rådpåga; som det främsta målet har satts att bevisa den kristna beväpnings försämrande makt såväl bland sina anhängare som gentemot främmande trosbekännare.

Bilden till vänster: WILLIAM I. GAYNOR, New-Yorks borgmästare, blif nyligen, då han skulle antråda en rekreationsresa till Europa, utsatt för ett revolverattentat och svårt sårad. Gaynor är känd som en frigg reformator, och motståndare till korruptionen i Tammany Hall; om han öfverlevet följderna af attentatet, torde han bli presidentkandidat vid nästa val.

Bilden till höger: EARLEN OF SPENCER, den främmande liberala engelske politikern, har i dagarna afhödt, 75-årig. S. var bl. a. under åren 1868—74 och 1882—85 vicekung af Irland och senare medlem af olika liberala kabinet.

Efter porträtt.
KILBÉ: Bengt. Sjöberg.
CARL LUMBYE, den främmande danske musikern och kompositören, som i dagarna afhödt L. har bl. a. skrifvit en mängd valser

INTERNATIONELLA FILANTROPKONGRESSEN I KÖPENHAMN.

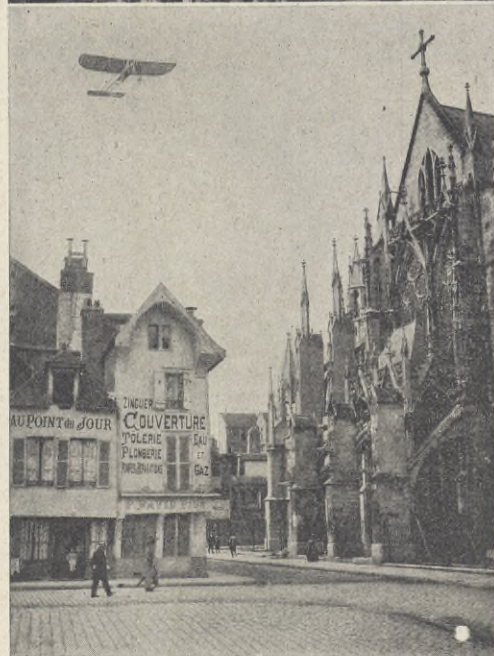
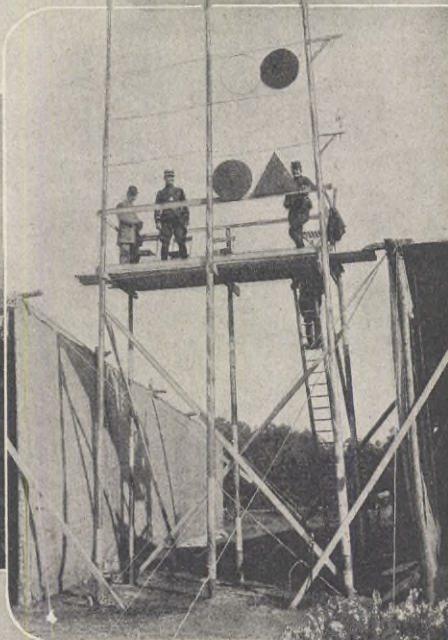
Efter fotografen.

En stor *internationell kongress för fattigvård* och privat välgörenhet har dagarna 9—14 augusti hållits i Köpenhamn. Inalles voro femton nationer representerade vid densamma. Från Sverige närvaro landshöfding Widén, redaktör H. Hedlund och red. G. H. von Koch. Kongressens hederspresident var franske

expresidenten Loubet (X). Så få frågor som möjligt voro upplagna på programmet, för att dessa i stället skulle kunna behandlas så mycket grundligare. Den förra filantropkongressen hölls år 1906 i Milano under Casimir-Périers ordförandeskap.

Klickat. Kem. A.-B. Benitz. Slöfverparre Sölm—Går.

DEN STORA FRANSKA RUNDFLYGNINGEN.

1. M. LEBLANC och 2. M. AUBRUN, de bästa och djärvaste "flygmännen" i den stora täflingen.
3. TYSKEN LINDPAINTER startar. L. inkom som tredje man till Troyes
4. VID AERODROMEN I TROYES: Ankomsten af en täflingsdeltagare signaleras
5. M. LEBLANC anländer i sitt aeroplan till Troyes och passerar just dess katedral.
6. M. BLERIOT transporterande ett reservaeoplan i automobil.

Ännu medan detta n:r af H 8. D. lägges i press pågår den stora flygtäflingen Paris—Tyska gränsen—Paris — hvilken begynte den 7 augusti — hvadan slutresultatet nu icke är oss bekant. Den märkliga täflingen — hvars arrangör Paristidningen le Matin är — försiggår i dagturer på olika långa distanser; första etappen var den 135 km. långa sträckan Paris—Troyes, till hvilken sistnämnda plats tvenne Blériot-monoplan, förda af Leblanc och Aubrun, inkommo som de första. En ofantlig människomassa — man beräknar omkring en kvarts miljon människor — hade trots den tidiga timmen infunnit sig vid starten vid Paris. En hel del pris, å sammanlagt 262,000 francs, äro utsatta — det främsta, å 100,000 frcs, skänkt af le Matin.

En *hemsk olyckshändelse* inträffade den 11 aug. på f. m. i en större lertäkt, tillhörande Stekens tegelbruk vid Agnesberg nära Göteborg. Lertäktens norra vägg på en sträcka af öfver 100 meter rasade plötsligt och begrafde under sig tre med lerlastning sysselsatta arbetare. Rasets våldsamt var så stor som hade en fruktansvärd naturkatastrof inträffat, på några ögonblick fylldes en stor del af lertäktens botten med flera meter höga lermassor; de personer som förblifvit oskadda flydde i fasa.

Någon möjlighet att rädda de sålunda levande begrafda fanns icke, oaktadt gräfningar omedelbart begynte.

Orsaken till det inträffade är att söka i det ihärdiga regnandet sista tiden, hvarigenom jord- och lerlagren närmast intill en bergvägg underminerats.

Foto. Lindholm, Öbg.

Kliché: Bengt Sjöberg

PLATSEN FÖR DEN I DAGARNA TIMADE SVÅRA OLYCKSHÄNDELSEN VID AGNESBERG.

Å öfre foton synes arbetaren Gustaf Olsson, som räddades såsom genom ett underverk, sysselsatt med gräfning efter de förolyckadeslik. Nedre foton är en totalvy från platsen — vid stället för rasen ett $\times$ utsatt.

VECKANS DAGAR

7 aug. Firar Norrköpings arbetareförening sitt 50-årsjubileum. — Begyinner den stora franska rundflygningen.

8 aug. Börjar den stora internationella välgörehetskongressen i Köpenhamn. — Från Indien komma underrättelser att en vidt utbredd *sammansvärjning* mot det engelska herradömet där upptäckts.

9 aug. Öppnas i Stockholm det tionde nordiska skolmötet. — Säras New-Yorks borgmästare Gaynor genom ett revolverattentat.

10 aug. — Från Petersburg meddelas, att professor Rein, som erhållit vidsträcktaste fullmakt för organiserandet af kampanjen mot *koleran*, förklarar att epidemien nu antagit för hela riket ytterst farliga dimensioner. Redan ha 57,000 människor aflidit i år i kolera.

— I Italien firas med stora högtidligheter 100 årsminnet af *Cavours födelse*.

11 aug. Vid ett *ras* i en lertäkt vid *Agnesberg* nära Göteborg omkomma tre arbetare.

— Afslutas de i Kristiania förda förhandlingarna i *Spetsbergsfrågan*, som sedan den 19 juli förts mellan delegerade för svenska, norska och ryska regeringarna. De delegerade ha uppnått enighet om ett konventionsförslag, som skall tillställas de respektive regeringarna.

12 aug. Konung Gustaf mottager i högtidlig audiens den *brittiska utomordentliga ambassaden*, som officiellt notificerar

konung Edwards död. — Meddelas från Umeå att under de senaste dagarna *skogseldar* härjat ej mindre än fem olika kronoparker inom *Lycksele* södra och norra distrikt.

— Från Tokio komma underrättelser, att fruktansvärda skador under senaste tiden vållats *Japan* genom *svåra öfversvämningar*, därvid hela byar bortspolats af vattnet och en mängd människor omkommit.

14 aug. En uppskakande *olyckshändelse* inträffar å Karlstad—Munkforsbanan, i det två 18 års flickor öfverköras af tåget och dödas.

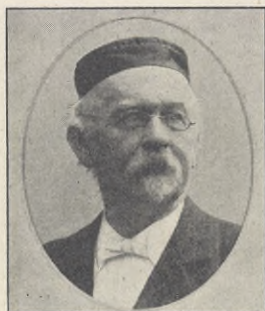
— Aflider i London den bekanta filantropen miss *Florence Nightingale*. — *Brysselutställningen* härjas af en väldig *eldsvåda* därvid värden till icke mindre än 700 miljoner francs gå förlorade.

INNEHÅLL

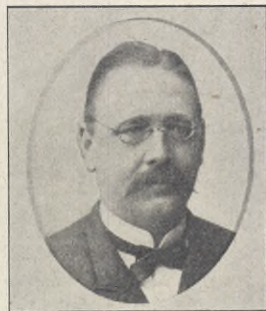
I. A. Lyttkens. — Det engelska kommunalbesöket. — Kronprinsessan Victorias kustsanatorium invigt. — In memoriam. — Grafvärden öfver Emil Hammarlund aftäckes. — Nordiska skolmötet. — Ny folkskolebyggnad i Stockholm. — Ett hundraårsminne. — Kejsar Franz Josef 80 år. — Europas nya konungapar. — Den utomordentliga engelska ambassaden. — Porträtt och bilder för dagen. — Internationella filantropkongressen i Köpenhamn. — Den stora franska rundflygningen. — Hemsk jordras. — Veckans dagar. — Veckans porträttgalleri.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

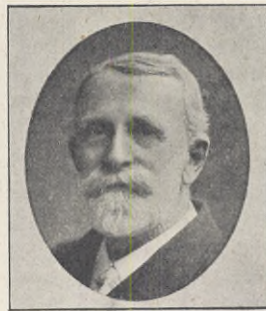
* Data å sista sidan.

W. R. V. STRÖM.
Med. doktor. — Eslöf.
75 år 26 Juli.*

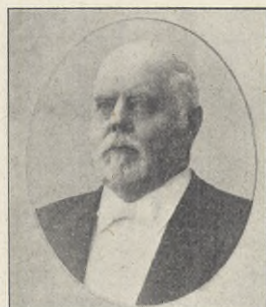
G. T. SÄLLBERG.
Prakt. läkare. — Stockholm
60 år 8 Aug.*

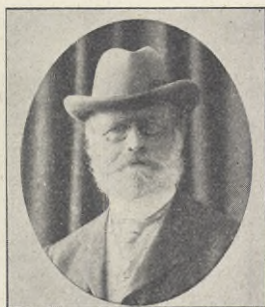
E. G. I. V. LINDROTH.
F. d. rektor. — Qvisberg, Vad-
stena. 65 år 5 Aug.*

A. R. ISBÉRG.
Lektor. Fil. dr. — Kalmar.
60 år 26 Juli.*

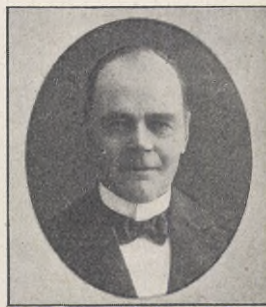
E. A. PETRI.
Rådman. — Eksjö.
75 år 9 Aug.*

J. S. SUNDÉN.
Kassör. — Ulricehamn.
75 år 20 Aug.*

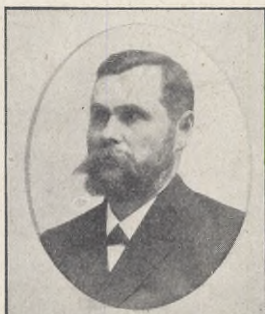
M. PALMÉR.
Fabrikör. — Kästa, V. Ving-
åker. 70 år 7 Aug.*

J. P. ZAKRISSON.
Bankdirektör. — Hvetlanda.
65 år 7 Aug.*

R. GUSTAFSSON.
Redaktör. — Stockholm.
70 år 11 Aug.*

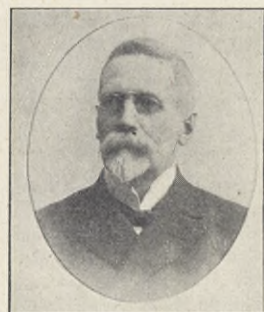
A. SMEDBERG.
Öfverlärare. — Norrköping.
60 år 22 Juli.*

I. PALM.
Bankdirektör. — Stockholm.
60 år 29 Aug.*

M. G. A. ROOSVAL.
Direktör. — Stockholm.
50 år 4 Aug.*

O. N. GROLL.
Ingeniör. — Gusum.
70 år 10 Aug.*

H. E. GUSSING.
V. Konsul. — Ystad.
65 år 6 Aug.*

L. J. LARSSON.
Grosshandlande. Kommunal-
man. — Vingåker. 55 år 15 Aug.

F. T. OLSSON.
Direktör. — Stockholm.
60 år 7 Aug.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

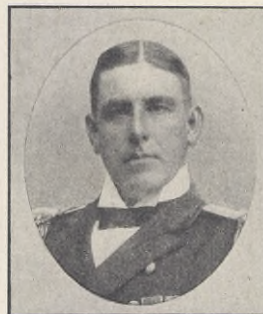
* Data å nästa sida.

C. W. G. GRÖNVALL.
Öfverste. — Göteborg.
65 år 4 Aug.*

P. B. von PLATEN.
Öfverste. — Strömsholm.
55 år 3 Aug.*

J. G. EKELUND.
Kommendörkapten. — Stock-
holm. 50 år 27 Juli.*

J. A. HELIN.
Kommendörkapten. — Stock-
holm. — 50 år 6 Aug.*

J. von BAHR.
Akademisekreterare. — Upsala.
50 år 1 Aug.*

B. J. HOLMER
Godsägare. Kapten v. Söva
Trångård. — Oppeby, Nykö-
pings län. 50 år 4 Aug.

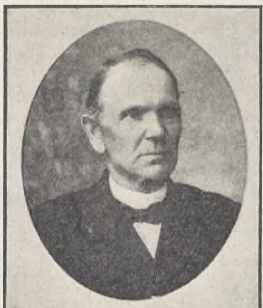
E. G. HELLGREN.
Kapten. — Visby.
50 år 30 Juli.*

A. H. FAHLÉN.
F. d. Auditör. — Sollefteå.
45 år 22 Juli.*

K. A. HÄGER †.
Kontraktspastor. Kyrkoherde.
— Vikingstad, Linköp. stift.
F. 29. † 24 Juli.

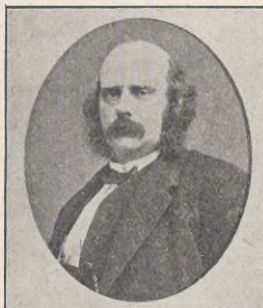
A. G. PETERSSON †.
Orgelbyggare. Klockare och
organist. — Molkom.
F. 40. † 16 Juli.

O. A. KRINGELBACH †.
Pastor. — Stockholm.
F. 42. † 24 Juli.*

E. SKÄRLÉN †.
Konsert- och Operasångerska.
— Stockholm. F. 71. † 2 Aug.*

C. W. PALMÆR †.
F. d. Bruksägare. — Stock-
holm. F. 32. † 27 Juli.*

S. A. E. BREMBERG †.
F. d. Målaremästare. — Stock-
holm. F. 41. † 5 Aug.*

C. ÅSTRÖM †.
Fabrikör. — Åhus.
F. 44. † 19 Juli.*

P. O. ELF †.
Grosshandlande. — Hörnings-
holm. F. 46. † 23 Juli.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

M. E. F. CRAFOORD †.
Major. — Hornaryd, Sandsjö.
F. 37. † 24 Juli.*

A. PEJLITZ †.
Rådman. — Strömstad.
F. 38. † 26 Juli.*

J. H. WERMELIN.
Öfverjägästare. — Malmö.
F. 50. † 5 Aug.*

G. A. SUNDBERG.
Grosshandlare. — Alnö.
F. 60. † 2 Aug.*

WALTER STRÖM. Stud.-ex. 55, med. lic. 65, med. dr. 68. Efter tjänstgöring som underläkare och andre läkare vid sjukhus och lasarett, bosatte sig S. 65 som praktiserande läkare i Eslöv. Distr. läkare därstädes 66—83, järnvägläkare 65—04. Var arbetsåret 92—93 ordförande i Lunds läkareällskap och blef för några år sedan dess hedersledamot. Kontorschef för Skånes E. B. nks afdelningskontor i Eslöv samt verkst. styresman för Sparbanken 67—74. På sin tid under flera år kommunalstämans ordförande, led. af nämnd, skolråd m. m.

GUSTAF SÄLLBERG. Stud.-ex. 58, med. lic. 67. Aman. v. A. Barnbörds-huset i Stockholm 67—68, las.-läk. i Ljungby 68—73, distr.-läkare i Stockholm 74—05, läk. v. Centralfängelset å Långholmen sedan 75, v. Diak. Anst. sjukhus 75—76, järnvägläkare 81—08. Styrelseled. och v. ordförande i Olycksfallsförsäkr.-bol. Bore, öfverläkare i Lifförsäkr.-bol. Balder.

LUDVIG LINDROTH. Stud.-ex. 63, fil. dr. 69, v. lektor v. Stockholms Gymn. 68—71, ex. lär. 71—73, hufvudlärare i latin o. grek. v. Beskovska Skolan i Stockholm 71—89, Skolans föreståndare 88—10. På sin tid led. af Direktionen i Sällskapet för folkundervisn. befrämjande.

ARVID ISBERG. Stud.-ex. 69, fil. dr. 77. Adjunkt i Vexjö 81, lektor i modersmål o. tyska i Kalmar 91. Inspektör för Kalmar Folkskolesemin. sedan 07, led. af domkapitel och domkyrkoråd samt af skolråd. Stadsfullmäktigt sedan 02. V. ordförande i direktionen för Kalmar Navig.-skola sedan 02, styrelseled. i Kalmar Föreläs. Institut. Utgiftvit läroböcker.

AXEL PETRI. Innehafvare af firman Axel Petri i Eksjö, rådman därstädes sedan 69. Synnerligen ireserad och dugande för allmänna värf, har P. innehaft nästan alla kommunala befattningar i staden, landstingsman 75—05, led. af Riksd. A. K. 94—02, af Första Kammaren 03—06.

JOHAN SAMUEL SUNDÉN. Led. af Ulricehamns stadsfullmäktige sedan 77, led. af helsovårdsnämnd, kyrkoråd, sparbanksstyrelse m. m.

MARTIN PALMÉR. Mångårig v. ordförande i kommun.-nämnden, ordf. i Djurfvärskr., v. ordf. i Fattigvårdsstyrelsen, led. i kyrko- och skolråd, v. ordf. och direktör i V. Vingåkers Sparbank. Led. af Hushållningssällskapet m. m.

JONAS PETER ZAKRISSON. Direktör vid Sydsvenska Kredit A.-B. kontor i Hvetlanda, ordf. i Östra häradsvägstyrelse och i Sidsjö-Hvetlanda järnvägstyrelse. Rättens ombudsman vid konkurser. Landstingsman sedan 86, led. af Riksd. A. K. 96—1900.

RICHARD GUSTAFSSON. Egnade sig först åt handelsyrket, var derefter skådespelare under åren 62—64, samt ingick som medarbetare i olika hufvudstadstidningar till dess han 69 grundade skämttidningen Kasper, hvares utgifvare och hufvudredaktör han varit intill dessa dagar, då en som öfvertog redaktörskapet. Var under ett flertal år stadsfullmäktigt i Stockholm samt 85—87 och 91—92 ledamot af Riksd. A. K. Dramatisk och sagoförfattare, publicist och översättare.

ALFRED SMEDBERG. Utex. från Västl. Semin. 77 och s. å. anställd vid Norrköpings folkskolor, sedan 08 öfverlärare vid Gustaf Adolfsskolan därstädes. Bekant författare af barn- och ungdomslitteratur. Har utgivit en samling "Minnen från skogsroten" samt "Allmogespråkets ordföränd", en afhandling som numera ingår i kursen för licentiatex. i nordiska språk i Uppsala.

IVAR PALM. Stud.-ex. 71, genomgick Schartaus Handelsinstitut i Stockholm. Inträdde i Skandinaviska Kred. A. B:s tjänst å kontoret i Stockholm 72 och har derinom avancerat till verkställande direktör och styrelseledamot sedan 01. Led. af styrelserna i Stockholms Superfosfat Fabr. A. B. och A. B. Grand Hotel.

ALBIN ROOSVÄL. Stud.-ex. 78. Verkst.-direktör i Konstförlags A. B. Johannes Jäger i Stockholm, hufv.iredaktör för "Svenska Stott och Herresäten", tidskriften "Scensik Konst" och "Konst och Konstnärer".

OSCAR GROLL. Afg.-ex. från Teknol. institutet 60, elev vid Falu bergskola 63—64; efter utländska studierestor tjänstgjorde G. vid olika bruk till 62, samt blef 65 ingenjör vid Gusums Bruks- och Fabriks Aktiebolag.

HERMAN GUSSING. Delegare i firmorna Gussing, Pehrsson & Co och N:s Pehrsson & Co i Ystad, Stadsfullmäktigt sedan 86, ordförande i Ystad Stads Gasverk, v. ordförande i styrelsen i Sparbanken, styrelseledamot i Kristianstads E. Banks Afd. kontor i Ystad 83—01 och i Bank A. B. Södra Sveriges Afd.-kontor därstädes 92—03, ordförande i Ystads Pantaktiebank 83—08, styrelseledamot i Ystad-Eslöv Jernvägs A. B. sedan 01 samt i Ystad-Brösarp Jernvägs A. B. sedan 02. Tysk vice konsul sedan 85.

THEODOR OLSSON. Led. af styrelsen i A. B. Stockholms Pantaktiebank och dess verkst. direktör sedan 83, led. af styr. för Stockholms alkoholsthem, led. af Gustaf Vasas församlings kyrkoråd, led. af Pröfn. o. tax.-nämnden, revisor i A. B. Göteborgssystemet m. m.

CARL GRÖNVALL. U.-löjtn. v. Göta Art. Reg. 65, major v. A. Göta Art. Reg. 94, öfverstelöjtnant 98, t. f. chef för Regimentet under en tid 02, afsked från Reg. och öfverste i armén 93. Ledamot och under ett antal år ordförande, i styrelsen i Rånkte-o. Kap. Försäkr. Anstalten i Göteborg 79—99, ledamot o. sedan 93 ordförande i styrelsen i Trollhätte Ojjeslageri A. B.

BALTZAR VON PLATEN. U.-löjtn. vid Skånska Husarreg. 82, öfverstelöjtnant v. Smålands Husarreg. 04 och transp. till Skånska Husarreg. s. å., afsked 07, öfverste i 1:a Arméfördeln. reserv 08. Chef för Strömsholms Hingstede på 10, ordförande i 2:a distr. premier.-nämder för hästar. T. f. ståtällare å Strömsholms Stott.

JOSEF (JOE) EKELUND. U.-löjtn. vid K. Flottan 80, kommandörkapten af 1:a graden 06. Chef för K. Marinförvalt. Torpedaf. sedan 06. Kommunalfullmäktigt i Djursholms köping. Chef å pansarkryssaren Fyglia på dess första långresa till Ostindien och Ceylon 07—08.

ALBERT HELIN. U.-löjtn. v. K. Flottan 80; Kommandörkapten af 1:a gr. 07. Lärare v. K. Sjökrigsskolan 97—09; v. Sjökrigshögskolan 1900—10, chef f. Mindepartement v. Flottans Station i Stockholm sedan 02.

JOHAN VON BAHR. Stud.-ex. 78, hofv.-ex. 83, auditör v. Upl. Inf. Reg. 85—04, v. häradshöfding 86, Akademi-sekretärer v. Uppsala Universitet sedan 95. Vice Ordförande i Uppsala Stadsfullmäktige sedan 08; Drätselkammarens verkst.-direktör sedan 07. — Landstingsman. Led. i styrelsen i Uplands E. Bank, v. ordf. i styrelsen i Almvärdst. Wiksells Boktr. A. B., ordf. i styrelsen i Uppsala-Ekeby A. B.

ERNST HELLGREN. U.-löjtn. vid Gotl. Art.-kar 82, kapten 98, tygmästare på Gotland 99. Gymn. direktörsex. 90, lärare vid Visby h. a. läroverk sedan s. år. Inspektör f. gymnastiken i Visby stifts folkskolor 07, led. af skolorådet 01—08, stadsfullmäktigt i Visby sedan 03, v. ordförande 09; v. ordf. i byggnadsnämnden och i stadsfullmäktiges beredn.-utskott; landstingsman 10. Sekret. i "Gotlands Fornvärn" och föreståndare för Gotlands fornsal.

HUGO FAHLÉN. Stud.-ex. 83, fil. kand. 89, hofv.-ex. 92, v. auditör v. Vesternorrlands reg. 94, auditör v. Norrlands Trängkr. 98—09. Kommunalfördrande i Gudmundå under vistelsen därstädes till 08. Hufvuddelägare i Dynäs A.-B. samt dess disponent och verkst. direktör sedan 99, ledamot af Bank A.-B. Norra Sveriges styrelse och af Vesternorrlands läns Skogsstyrelse. Led. af Riksd. F. K. sedan 05, led. af lagutskottet 1900, af jordbruksutskottet, af skogsvårdskommittén, statsrevisor.

OTTO KRINGELBACH †. Egnade sig först i Karlskrona åt handelsyrket, vistades i Amerika 74—82, blef därefter disponent för Hannebols Pappersbruk, Dalsland. Har de senare åren verkat som predikant, uppbyren inom frikyrkliga kretsar.

EMMA SKÄRLÉN †. Elev vid Konservatoriet i Stockholm 88—93, stud. för Fritz Arlberg och Signe Hebbe 93—96. Konsertsjångerska, debuterade vid K. operan som Anna i Vermålingarne. Studier i Paris och Tyskland som afbröts af sjukdom.†)

WILHELM PALMÉR †. Delegare i Forsviks A.-B. egnade sig P. åt bruksrörelse och ingick 54 vid Forsviks Mek. Verkstad och Trämässfabrik, var ordförande i styrelsen och verkst. direktör 69—94. Led. af styrelsen för Skaraborgs Ensk. Banks kontor i Stockholm sedan 02. Led. af Riksd. A. K. 85—87.

EMIL BREMBERG †. Innehade en betydande måleriäffär. Var på sin tid vice ordförande i sin yrkesförenings styrelse, och kallades 1900 till dess hedersledamot. Var en af "Borgerskapets 50 äldste" samt en af "Herrarn 100 män" som ha öfverinseendet öfver Stockholms stads brandkontor.

CARL ÅSTRÖM †. Anlade 72 färgeri- och spinneri i Åhus som drefs i samband med garn- och väfnadsaffär där o. i Kristianstad. Kommunalt anlitad, var A. Brandchef i Åhus 79—04, under ca 30 år styrelseledamot i Sparbanken m. m.

PER OLOF ELF †. Började sin bana som timmeruppköpare på Bölestrand; inköpte Hörningsholms sägverk 87 och dref där sägverksrörelse och trävaruaffär till 01 då affären ombildades till aktiebolag: E. blef disponent och kvarstod till 08.

FREDRIK CRAFOORD †. Und.-löjtn. vid Husarreg. Kon. Carl XV 62, ryttmästare och a'sked 90, major i armén 1900. Under flera år chef för Ottenby remontdepå.

ANDERS PEJLITZ †. Aflade på sin tid styrmansexamen och seglade derefter under flera år med Strömstadfartyg. — Slog sig senare ned som köpman i Strömstad. — Rådman därstädes sedan 06, var P. mångårig ledamot af Stadsfullmäktige, Drätselkammare, Fattigvårdsstyrelse, Direktionen i Sjömanshuset, Sparbanken m. m.

JOHAN HENRIK WERMELIN †. Utex. från Skogsinstitutet 72, blef efter tjänstgöring såsom ex. jägmästare ingenjör i Skogsstyrelsen, amanuens och notarie i Domänstyrelsen, Öfverjägästare 1900. Entomolog.

ADOLF SUNDBERG †. Var under flera år disponent för Burmans Trävaruaktiebolag, inköpte därefter och dref Alviks Sägverk. Landstingsman under ett antal år.

På grund af den stora mängden porträtt och texter i veckans galleri ha Veckans dagar samt innehållsfört. måst placeras å sid. 749.